

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

**Збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної
конференції**

«ОРГАНІЧНЕ АГРОВИРОБНИЦТВО: ОСВІТА І НАУКА»

**Київ
2019**

УДК 65.012.8 (082)

**Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
Науково-методичного центру ВФПО (протокол від 17.09.2019 № 6)**

**Збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної
конференції «Органічне агровиробництво: освіта і наука».
31 жовтня 2019 року, Науково-методичний центр ВФПО. – Київ, 2019. –
149 с.**

**За точність і зміст матеріалів, достовірність і розкриття проблеми
відповідальність несуть автори публікацій**

Таким чином, застосування антигіберелінового інгібітора росту хлормекватхлориду та комплексного стимулятора росту трептолему призводило до збільшення врожайності насіння льону та підвищення вмісту олії в ньому. Залишковий вміст регуляторів росту в насінні не перевищував гранично-допустимих концентрацій, встановлених токсиколого-гігієнічними нормативами.

Література

1. Кур'ята В. Г., Ходаницька О. О. Особливості анатомічної будови і функціонування листкового апарату та продуктивність рослин льону олійного за дії хлормекватхлориду // *Ukrainian Journal of Ecology*. 2018. Т. 8, № 1. С. 918–926.

2. Ходаницька Е. А., Кур'ята В. Г. Влияние хлормекватхлорида на формирование фотосинтетического аппарата и продуктивность растений льна // *ScienceRise: Biological Science*. 2018. № 6 (15). С. 18–23.

3. Ходаницька О. О., Шевчук О. А., Ткачук О. О. Ефективність застосування ретардантів для оптимізації продуктивності льону олійного // *Захист навколишнього середовища. Енергоощадність. Збалансоване природокористування* : зб. матеріалів 5-ого Міжнародного конгресу. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2018. С. 23.

4. Ходаницька О. О. Вплив регуляторів росту на формування стебла льону олійного // *Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук. Основні наукові проблеми та перспективи дослідження* : зб. наук. пр. ВДПУ. Вінниця, 2018. № 16 (21). С. 55–58.

5. Effect of treptolem on morphogenesis and productivity of linseed plants / O. O. Khodanitska, V. G. Kuryata, O. A. Shevchuk [et al.] // *Ukrainian Journal of Ecology*. 2019. Том 9, № 2.

УДК 631.45 (045)

ЯКОВЕЦЬ Л.А., асистент

Вінницький національний аграрний університет

ludmila28334@gmail.com

ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО ЯК СКЛАДОВА ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Органічне землеробство – це землеробство, яке об'єднує всі сільськогосподарські системи, які підтримують екологічно, соціально та економічно доцільне виробництво сільськогосподарської продукції [1].

В умовах погіршення стану навколишнього середовища, в процесі функціонування аграрної сфери України, забезпечення продовольчої безпеки і продовольчої незалежності країни важливою складовою стає становлення і розвиток органічного землеробства, виробництво екологічно безпечних продуктів харчування та підвищення добробуту і здоров'я населення.

Органічне сільське господарство є багатофункціональною агроекологічною моделлю виробництва і базується на плануванні й організації агроєкосистем. З метою підвищення продуктивності виробництва та якості продукції максимально використовують біологічні чинники збільшення природної родючості ґрунтів, агроекологічні методи боротьби із шкідниками і хворобами, а також переваги біорізноманіття, зокрема місцевих та унікальних видів, сортів, порід тощо [2].

Використання органічних технологій у сільському господарстві знизить пестицидне навантаження, зменшить внесення мінеральних добрив, унеможливить застосування генетично модифікованих сортів рослин, що загалом сприятиме поліпшенню агроекологічного стану земельних угідь [3].

Однією із актуальних проблем сьогодення є проблема розширеного відтворення родючості ґрунтів та підвищення якості виробленої продукції. Ґрунт – унікальне природне творіння, національне багатство та основний засіб сільськогосподарського виробництва, потребує раціонального використання за призначенням та розширеного відтворення його родючості. Стан ґрунтового покриву сільськогосподарських угідь є головним джерелом, що забезпечує сталий розвиток сільськогосподарського виробництва [4].

У найближче століття головним джерелом повноцінної їжі для людей залишаться сільськогосподарські продукти, виробництво яких засноване на використанні величезного дарунку природи – родючості ґрунту. Родючість ґрунту залежить від кількості поживних речовин та вмісту гумусу в ґрунті. Останніми роками як результат збільшення виносу елементів живлення з ґрунту урожаєм сільськогосподарських культур без повернення їх внаслідок зменшення використання органічних добрив дефіцит поживних речовин зріс удвічі [4].

У сучасних умовах глобалізації економічних і суспільних процесів ґрунти через нераціональне використання і впливу на них різноманітних забруднювачів навколишнього природного середовища втрачають свої якісні властивості. Стан ґрунтів поліпшується за умови його раціонального використання як засобу виробництва. Однак для підтримання необхідного рівня родючості потрібно не тільки відшкодовувати спожиті поживні речовини ґрунту, але й відновлювати його якісні показники. Система обробітку ґрунту має дуже важливе значення у створенні технологій органічного виробництва, яке також має базуватися на природних механізмах відтворення і збереження родючості ґрунтів [5].

Органічне виробництво є перспективним напрямом розвитку землеробства, яке дає можливість отримувати якісну сільськогосподарську продукцію, що не містить залишків хімічних препаратів, є безпечним для життя і здоров'я людей, зберігає родючість ґрунтів та забезпечує охорону навколишнього середовища. Запровадження органічного виробництва на локальному рівні передбачає оцінювання ґрунтів за агрофізичними, агрохімічними показниками та рівнем забруднення, зокрема важкими металами, які призводять до деградації ґрунтів та погіршують якість рослинницької продукції [6].

Метою досліджень було екологічне оцінювання ґрунтів Лісостепу правобережного за токсикологічними показниками (вмістом важких металів).

ГДК свинцю у ґрунті становить 6,0 мг/кг. В умовах інтенсивної хімізації найвищий вміст свинцю виявлено у ґрунті, де вирощували ріпак озимий і кукурудзу – 0,03 мг/кг, що у 200 разів менше ГДК, а на решті варіантах – 0,02 мг/кг, що у 300 разів менше ГДК.

ГДК кадмію у ґрунті становить 0,7 мг/кг. Найвищий вміст кадмію виявлено у ґрунті, де вирощували ріпак озимий – 0,11 мг/кг, що перевищувало ГДК у 1,6 раза, а на решті варіантах уміст кадмію становив 0,02 мг/кг, що у 35 разів менше ГДК.

ГДК міді у ґрунті становить 3,0 мг/кг. Найвищий вміст міді виявлено у ґрунті, де вирощували ріпак озимий – 0,2 мг/кг, що у 15 разів менше ГДК, а на решті варіантах – 0,1 мг/кг, що у 30 разів менше ГДК.

ГДК цинку у ґрунті становить 23,0 мг/кг. Найвищий вміст цинку виявлено у ґрунті, де вирощували ріпак озимий – 2,36 мг/кг, що у 9,7 раза менше ГДК, де вирощували пшеницю озиму – 1,59 мг/кг, що у 14,5 раза менше ГДК, де вирощували кукурудзу – 1,35 мг/кг, що у 17 разів менше ГДК, де вирощували соняшник – 1,23 мг/кг, що у 18,7 раза менше ГДК і де вирощували ячмінь ярий – 0,86 м/кг, що у 26,7 раза менше ГДК.

Встановлено, що вміст рухомих форм важких металів (свинцю, міді, кадмію, цинку) у ґрунтах агроecosистем Лісостепу правобережного за умов інтенсивного рівня хімізації землеробства різнилася в межах похибки і не перевищував гранично допустимі їх концентрації.

Отже, активне поширення органічного аграрного виробництва в Україні та світі сприятиме зміцненню продовольчої безпеки в потужних масштабах, оскільки це може запобігти продовольчій кризі і глобальній катастрофі людства.

Література

1. Основи органічного виробництва : навч. посіб. / П. О. Стецишин, В. В. Пиндус, В. В. Рекуненко [та ін.]. Вінниця : Нова книга, 2011.

2. Вовк В. Сертифікація органічного сільського господарства в Україні: сучасний стан, перспективи, стратегія на майбутнє // Агроогляд: овочі и фрукти. URL : <http://www.lol.org.ua/ukr/vegetables>.

3. Скальський В. В. Органічне землеробство: проблеми та перспектив // Економіка АПК. 2010. № 4.

4. Іваненко Л. І., Савчук О. І. Родючість ґрунту за органічної системи удобрення // Органічне виробництво і продовольча безпека. Житомир : Вид-во «Полісся», 2014.

5. Капштик М. В., Демиденко О. В. Ґрунтозахисні технології як передумова органічного землеробства // Агроекологічний журнал. 2011. № 2. С. 52–57.

6. Мазур В. А., Вергеліс В. І. Оцінка придатності ґрунтів НДГ «Агрономічне» для вирощування органічної продукції за вмістом важких металів // Сільське господарство та лісівництво : зб. наук. пр. ВНАУ. 2018. № 9. С. 165–177.

УДК 633.17 (045)

ЧЕРНОВА А.В., ст. н. с. НДІ сучасних технологій в АПК;

КОВАЛЕНКО О.А., канд. с.-г. наук, доцент;

КОРХОВА М.М., канд. с.-г. наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет

chernovaav@mnau.edu.ua

ВИЖИВАНІСТЬ СОРГО ЦУКРОВОГО ЗА ВИКОРИСТАННЯ МІКРОДОБРІВ ТА БАКТЕРІАЛЬНИХ ПРЕПАРАТІВ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

В умовах посушливої зони Південного Степу України все більше зростає потреба у рослинах, які б могли стабільно забезпечувати виробників високим та стабільним урожаєм. Однією з таких культур є цукрове сорго, яке до того ж є цінним джерелом сировини для виробництва енергії рослинного походження. З одного гектара його посівів можна отримати 90–100 т/га листостеблової маси з умістом цукрів у соці до 20 %. Ця культура користується попитом на світовому ринку, в Україні за статистичними даними за 2018 рік площі під нею становили 40 тис. га.

Для отримання екологічно чистої продукції зеленої маси з високими якісними показниками необхідне використання сучасних сортів та гібридів сорго цукрового в поєднанні зі застосуванням мікродобрив, стимуляторів росту та бактеріальних препаратів. Регулятори росту, маючи високу ефективність і безпеку, активізують основні процеси життєдіяльності рослин, сприяють підвищенню біологічної і господарської ефективності

<i>ПІНЬКОВСЬКИЙ Г.В., ТАНЧИК С.П.</i> Фотосинтетична діяльність посівів соняшнику залежно від строків сівби та густоти стояння рослин у Правобережному Степу України	45
<i>ПРИМАК І.Д., БОГАТИР Л.В., КАРАУЛЬНА В.М.</i> Тракткування родючості ґрунту в органічному землеробстві у контексті нової біосферної парадигми природокористування закону ноосфери В.І. Вернадського	49
<i>ПРОЦЬ О.В., ДАЦІВ В.П.</i> Органічне виробництво – запорука продовольчої безпеки	53
<i>РОЖКО В.М., МАТІСЬКО В.М., ПОДГОРНИЙ В.М., КОВАЛЕНКО Є.Г.</i> Зміна родючості ґрунту та ефективність вирощування пшениці озимої за різних систем землеробства в умовах ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція»	56
<i>СЛОБОДЯНИК Г.Я., КОЛЯДА І.Л.</i> Вплив удобрення на мікробіологічні особливості ґрунту і продуктивність цибулі порей	58
<i>СОЙКА О.П., КОНДРАТЮК Р.Р., КРУК Н.Й.</i> Органічне садівництво – стратегія розвитку	61
<i>ТАНЧИК С.П., ЛІТВІНОВ Д.В., ПАВЛОВ О.С., БАБЕНКО А.І., СІНЧЕНКО В.В.</i> Біологічний азот та його значення в землеробстві України	64
<i>УШАКОВА С.В., ШЕВЕРДЄЄВА І.С.</i> Перспективи виробництва органічного зерна в Україні	67
<i>ГЕРАСЬКО Т.В., ЗАБОЛОЦЬКА А.В.</i> Вплив інокуляції симбіотичними грибами на показники продуктивності черешні в умовах залуження природними травами та гісопом лікарським	69
<i>ХОДАНІЦЬКА О.О.</i> Вплив рістрегулюючих речовин на врожайність льону олійного	71
<i>ЯКОВЕЦЬ Л.А.</i> Органічне землеробство як складова екологічно безпечної продукції	74
<i>ЧЕРНОВА А.В., КОВАЛЕНКО О.А., КОРХОВА М.М.</i> Вживаність сорго цукрового за використання мікродобрив та бактеріальних препаратів в умовах Південного Степу України	77
<i>ШОВКОВА О.В., ЗВОНАР Л.М.</i> Ріст і розвиток рослин сої залежно від передпосівної обробки насіння та позакореневих підживлень посівів мікродобривами	79
<i>ВАХНЯК В.С., ГАВРИЛЮК В.Б., КОЖЕВНІКОВА В.Л.</i> Оцінювання придатності ґрунтів території НПП «Подільські Товтри» для органічного землеробства	82